

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.675/2018/7.

A tanács tagjai:

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke

Nyíróné dr. Kiss Ildikó előadó bíró

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes neve (**felperes címe**)

A felperes képviselője:

Dr. Benke Barnabás pártfogó ügyvéd (**fél címe 1**)

Az alperes:

alperes neve (**alperes címe**)

Az alperes képviselője:

Dr. Kiss Gábor ügyvéd (**fél címe 2**)

A per tárgya:

Ajándék visszakövetelése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Siófoki Járásbíróság 5.P.20.652/2016/27.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Kaposvári Törvényszék 1.Pf.21.339/2017/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban teljes mértékben pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és a le nem rótt 600.000 (hatszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek közeli hozzátartozók, a felperes az alperes gyermeke A felek, továbbá a felperes édesanyja és testvére 2012. május 22. napján három; a családtagok közös, vagy valamelyik családtag kizárólagos tulajdonában álló ingatlant érintő ajándékozási szerződést kötöttek. A per tárgyát képező ingatlanok a felperes édesanyjának különvagyonában állt **S., B. O.** utca ... számú lakás és a **S., B.** utca ... számú garázs ingatlanok (a továbbiakban: **s.-i** ingatlanok); amelyek 1/2 - 1/2 tulajdoni hányadát a felperes édesanyja házastársának, az alperesnek kívánta ajándékozni. A vagyonszerzési illetékfizetési kötelezettség elkerülése érdekében azonban két adásvételi szerződést kötöttek: 2012. május 22. napján a felperes édesanyja tulajdoni hányadait a felperesnek ajándékozta, aki a 2012.

október 11. napján kötött szerződéssel azokat az alperesnek juttatta. Az édesanyja tulajdonában álló 1/2 tulajdoni hányadra a felperes javára 2013. szeptember 5. napján holtig tartó haszonélvezeti jogot alapítottak.

- [2] A **B., D.** utca ... számú ingatlan a felperes édesanyja és az alperes közös tulajdonában állt. A felperes édesanyja 2012. május 22. napján 1/2 tulajdoni hányadát a felperesnek ajándékozta. A szerződést 2016. január 20. napján felbontották és a felperes édesanyjának tulajdonába visszakerült 1/2 tulajdoni hányadra a felperes javára holtig tartó haszonélvezeti jogot alapítottak.
- [3] A **B., V.** utca ... számú ingatlan a felek közös tulajdonában állt. Az alperes 2012. május 22. napján 1/2 tulajdoni hányadát a felperes testvérének ajándékozta. A felperes 1/2 tulajdoni hányadát 2013. évben 5.000.000 vételárért eladta a testvérének.
- [4] Az alperes és a felperes édesanyjának házassági életközössége 2013. január 26. napján megszűnt, házasságukat a bíróság a 2014. április 1. napján jogerős ítéletével felbontotta.
- [5] A gépészmérnök végzettségű felperes munkaviszonya 2011. évben megszűnt, azóta nem rendelkezik jövedelemmel. 2012. február hónapban derült ki a cukorbetegsége és pajzsmirigy-elégtelensége, ami miatt naponta több alkalommal inzulin injekciókra és negyedévente rendszeres orvosi ellenőrzésre szorul. Édesanyjával közös háztartásban él a **B., D.** utcai lakásban, megélhetését édesanyja nyugdíja fedezi.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes módosított keresetében azt kérte, hogy a bíróság a **s.-i** ingatlanok 1/2 - 1/2 tulajdoni hányadát ajándék visszakövetelése jogcímén adja a tulajdonába. Keresetét létfenntartásának veszélyeztetettségére és arra alapította, hogy véglegesen meghiúsultak az ajándékozáskori feltevései: szülei házastársakként a **s.-i** lakásban fognak élni; továbbá a **s.-i** ingatlanokat nem lehet eladni, azokat a felperesnek és testvéreinek kell örökölni.
- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. A felperes létfenntartásának veszélyeztetettsége nem állapítható meg, mert ugyanolyan körülmények között él, mint az ajándékozási szerződés megkötésekor; továbbá az ajándékozáskor nem volt feltevése. A **s.-i** ingatlanok tulajdoni hányadait azért kapta ajándékba, mert a felperes és testvére tulajdonába került **B., V.** utcai lakás szerzésekor különvagyonát használták fel.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Ítéletét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 207. § (6) bekezdésére, 582. § (1) és (3) bekezdésére alapította. Megállapította: a felperes édesanyjának ajándékozási szándéka nem a felperes, hanem az alperes javára állt fenn. Az illetékfizetési kötelezettség elkerülése céljából kötött közbenső ajándékozási szerződés színlelt, ezért azt a leplezett; a felperes édesanyja és az alperes között létrejött szerződés alapján kell elbírálni, az ajándékot pedig a felperes perben nem álló édesanyja követelhetné vissza.
- [9] A felperes létfenntartásának veszélyeztetettsége nem állapítható meg. Az ajándékozáskor már munkanélküli volt, a **s.-i** és a **B., D.** utcai lakás ingatlanok 1/2 - 1/2 tulajdoni hányadán később alapítottak javára haszonélvezeti jogot. Az ingatlanok bérbeadás útján való hasznosítása biztosítaná a felperes megélhetését. A felperes édesanyja az ajándékozáskor nem nyilvánította ki azt a feltevését, hogy az alperessel nyugdíjas éveikben együtt fognak lakni **S.-n**. Az a feltétel pedig, hogy a **s.-i** ingatlanok nem értékesíthetők, nem hiúsult meg.
- [10] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét eltérő indokolással helybenhagyta. Az ajándékozási szerződések színleltisége nem állapítható meg: a régi Ptk. 207. § (6) bekezdés alkalmazásával a szerződés színlelt, ha a felek nem akarnak egymással szerződést kötni; és leplezett, ha szerződést kívánnak kötni, azonban kifejezett jognyilatkozatuktól

eltérően akaratuk más tartalmú szerződés megkötésére irányul. Ebből következően a szerződési akaratot kinyilvánító fél személyét nem lehet színlelni. A felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy nem volt szerződéskötési akarat; azonban maga is megerősítette: a **s.-i** ingatlanok tulajdoni hányadai azért kerültek a tulajdonába, hogy azt tovább ajándékozza az alperesnek. Az illetékfizetés alóli mentesülés szándéka nem eredményezi a szerződés színleltségét.

- [11] A perben ezért azt kellett vizsgálni, hogy az ajándékozó felperes létfenntartása veszélyeztetett-e; illetve volt-e az ajándékozáskor olyan feltevése, ami utóbb véglegesen meghiusult.
- [12] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok hibátlan mérlegelésével állapította meg: az ajándékozási szerződés megkötése után a felperes anyagi körülményei nem változtak. A felperes nem bizonyította azt az állítását, hogy elhelyezkedését betegsége akadályozza meg, önmagában a betegség fennállása pedig nem zárja ki a munkavállalást. A felperes létfenntartása veszélyeztetettségének hiányában az alperes anyagi körülményeit nem kellett vizsgálni.
- [13] Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy az ajándékozáskor a felperesnek nem volt feltevése. A felperes személyes meghallgatása során elsődlegesen édesanyja akaratára hivatkozott, aki tanúként úgy nyilatkozott: „az ajándékozáskor szó szerint nem hangzott el, hogy öreg korunkig együtt fogunk élni”. A felperes testvére tanúvallomásában megerősítette a felperes előadását: az ajándékozás célja az volt, hogy a szülők a nyugdíjas éveikben együtt lakjanak **S.-n**. A szerződést kötő felek szerződéskötéskor fennállt elképzelése azonban még nem minősül olyan feltevésnek, amelynek meghiusulására hivatkozva az ajándék visszakövetelhető.
- [14] Az ajándékozási szerződés megkötése után rövid időn belül megszűnt a felperes édesanyjának és az alperesnek a házassági életközössége. A több mint két évvel későbbi perindításig a felperes igénye elenyészett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [15] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresetének megfelelő tartalmú megváltoztatását; másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdését, továbbá a régi Ptk. 582. § (1) és (3) bekezdését jelölte meg.
- [16] Az eljáró bíróságok a bizonyítékokat tévesen mérlegelték, a tényállást nem a felek előadásainak és a bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapították meg, a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelték. Nem tárták fel az ajándékozás körülményeit, tévesen állapították meg: az ajándékozási szerződés megkötése után a felperes vagyoni helyzete nem változott. Nem vizsgálták azt sem, hogy az ajándék visszakövetelése veszélyeztetné-e az alperes létfenntartását. Tévesen állapították meg az ajándékozási szerződés megkötésekor meglévő feltevés hiányát is. A felek, továbbá a perben kihallgatott tanúk is elismerték: az ajándékozásra indító feltevés az volt, hogy a felperes édesanyja és az alperes a **s.-i** lakásban töltik nyugdíjas éveiket.
- [17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen elkesettség és a felülvizsgálati kérelem feltételei hiányai miatt a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével, részletes bizonyítási eljárás lefolytatása után, a felperes valamennyi bizonyítási indítványainak helyt adva, helyesen állapították meg a tényállást. A felperes sem létfenntartásának veszélyeztetettségét, sem az ajándékozáskor meglévő feltevését nem bizonyította.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A Kúria elsődlegesen az alperes ellenkérelme alapján a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítása feltételeinek fennállását vizsgálta. Az alperes megalapozatlanul állította a felülvizsgálati kérelem elkésztését. A régi Pp. 272. § (1) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelmet a határozat közlésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. A felperessel a jogerős ítéletet 2018. január 9. napján közölték, a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő 2018. március 10. napján járt le. A felperes a felülvizsgálati kérelmet ezen a napon előterjesztette, ezért az nem késett el.
- [19] A felülvizsgálati kérelem megfelel a régi Pp. 272. § (2)-(5) bekezdésekben foglalt feltételeknek is: megjelölte a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul; tartalmazta, hogy a felperes milyen tartalmú határozat meghozatalát várja; továbbá a felperes a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett előadta, hogy a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [20] A hivatalbóli elutasítás régi Pp. 273. § (1) bekezdésben foglalt feltételei hiányában a Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben; a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a kérelem keretei között vizsgálta.
- [21] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- A felperes a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát eljárási és anyagi jogszabálysértésekre alapította. A régi Pp. 270. § (1) bekezdése, továbbá a 275. § (4) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem anyagi jogi és az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással járó eljárásjogi szabálysértés esetén lehet eredményes. A Kúria ezért elsődlegesen azt vizsgálta: történt-e eljárási jogszabálysértés; ha igen, az az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt-e.
- Alapítván állította a felperes a felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését.
- [22] A régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata csak jogszabálysértésre hivatkozással kérhető. Jogszabálysértésnek tekinthető a megalapozatlan ítélet meghozatala is. Megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás felderítetlen maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmaz. Következetes a Kúria ítélkezési gyakorlata abban, hogy a mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott: a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen, abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes, vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526; BH 1996.973.). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119.II.).
- [23] Az eljáró bíróságok a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak megfelelő alkalmazásával, az egyes bizonyítékok kellően megindokolt elfogadásával, az irányadó anyagi jogi szabályokkal és a bírói gyakorlattal összhangban, okszerűen és megalapozottan vonták le azt a következtetést, hogy a felperes által megjelölt okokból az ajándék visszakövetelésének feltételei hiányoznak.
- [24] A felülvizsgálati kérelemmel összefüggésben a Kúria kifejti: az alperes és a felperes édesanyja között folyamatban lévő házastársi közös vagyon megosztása iránti per még akkor sem veszélyeztetheti a felperes létfenntartását, ha a házastársaknak a **s.-i** ingatlanokon és a **B., D.** utcai ingatlanon fennálló közös tulajdonát megszüntetik a perben. Ez ugyanis hozzájárulása nélkül nem eredményezheti a felperesnek az ingatlanok 1/2 - 1/2 tulajdoni hányadára bejegyzett holtig tartó haszonélvezeti jogának, így lakhatási lehetőségének a megszűnését.
- [25] A felülvizsgálati kérelem állításával szemben az alperes a perben következetesen tagadta az ajándékozásnak a felperes által kinyilvánított azon feltételét, hogy a felperes édesanyja és az alperes együtt fognak élni a **s.-i** ingatlanokban (20. és 24. sorszámú előkészítő iratok, 22. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldal); a 2017. február 9. napján tartott tárgyaláson is csak annyit mondott: „a döntésben szerepet játszott, hogy a feleségemmel a **s.-i** ingatlanban fogjuk leélni a nyugdíjas

életünket." A felperes édesanyja és testvére tanúvallomásukban pedig kinyilvánított feltételként azt jelölték meg, hogy az ingatlant nem lehet eladni. Azt, hogy a felperes édesanyja és az alperes ebben az ingatlanban fognak élni, kizárólag közös elképzelésként, célként határozták meg (26. sorszám alatti jegyzőkönyv 4., 7., 9. és 10. oldal).

- [26] A következőes bírói gyakorlat szerint meghíúsult feltevés címén az ajándékot csak akkor lehet visszakövetelni, ha az ajándékozás alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította. Az ajándékozó esetleges olyan elképzelései vagy reményei, amelyet az ajándékozáskor nem juttatott kifejezésre, nem azonosíthatók a jogszabályban rögzített feltevéssel (BH 2008.149, BH 1998.126.).
- [27] A bizonyítékok helyes mérlegelése következtében a jogerős ítélet nem sérti a régi Ptk. 582. § (1) és (3) bekezdését sem. A megajándékozott ezen a jogcímen a felperes létfenntartásának veszélyeztetettsége igazolása esetén sem kötelezhető. A jogerős ítélet megállapítása szerint ugyanis a felperes nem bizonyította azt az állítását, hogy betegsége miatt nem tud munkaviszonyt létesíteni; így a rendszeres jövedelem hiánya a felperes önhibájának minősül. Ajándék visszakövetelésének pedig nincs helye, ha az ajándékozó létfenntartása azért nem biztosított, mert a hátrányos élethelyzetét önhibájából maga idézte elő (BH 2018.46.).
- [28] Nem jogszabálysértő az sem, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták az alperes anyagi helyzetét; az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását veszélyeztetné-e. A régi Ptk. 582. § (1) bekezdése az ajándékozót az ajándék létfenntartás veszélyeztetettsége jogcímen történő visszakövetelésére csak három együttes (konjunktív) feltétel meglétében jogosítja fel: a) csak a még meglévő ajándék követelhető vissza; b) csak annyiban, amennyiben arra az ajándékozónak létfenntartása érdekében szüksége van; c) csak akkor, ha az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti.
- [29] A feltételek együttsége azt jelenti, hogy mindhárom feltételnek egyidejűleg kell fennállni; egy feltétel hiánya a kereset elutasítását eredményezi. A felperes oldalán az egyik feltétel, a létfenntartás veszélyének hiánya tehát már kizárja az ajándék visszakövetelését, ezért nem sértettek jogszabályt az eljáró bíróságok, amikor a további feltétel meglétét nem vizsgálták.
- [30] A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási és anyagi jogi szabályokat nem sérti, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [31] A Kúria az ítéletét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül hozta meg.
- [32] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.
- [33] A Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 87. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd által képviselt felperes felülvizsgálati kérelme teljes mértékben eredménytelen volt; ezért a pártfogó ügyvéd állam által előlegezett díját a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (1) és (2) bekezdése alapján az állam viseli.
- [34] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték mértékére és viselésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdésén, a régi Pp. 78. § (1) bekezdésén, továbbá a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén és 14. §-án alapul.

, 2019. február 5.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: